kunagi majad seisnud või kus seisid nüüd nende varemed [16]. Seega oli kokku 253 ehistatud ja ehistamata krunti. Peale selle 37 linnale ja kirikule kuuluvat ehitist ja platsi. Need arvud ei ole täiesti täpsed, kuna nimestiku andmed endid mõnikord mitmeti tõlgitseda lasevad. Pea iga maja juurde kuulus aed eeslinnas.

Kuigi doneerimise juures oli tehtud tingimuseks, et uus omanik maja korda seab või üles ehitab ja ise seal elab või elaniku sinna elama asetab, mida hiljem veel mitmel korral kinnitati, edenes asi väga visalt. Enamik tühje platsi jäi ikkagi ehistamata ning vähesed uued majad, peamiselt linnas elavate poola suurnikkude püstitatud, ehitati sagedasti varisenud majade lammutamisel saadud kividest. Kujukalt näitab seda pärast Tartu esmakordset Rootsi valdusse sattumist a. 1601 koostatud majade nimestik [17]. Selle põhjal oli linnas umb. 182 [kivist] eramaja ja aita, lisaks neile mõned puust hurtsikud ja majad ning umb. 70 tühja platsi ja krunti lagunenud majadega. Nii ei olnud möödunud 18-ne rahuaasta jooksul elamiskõlvulikkude elamute arv nimetamisväärselt suurenenud.

Esimesel rootsi (1600—1603) ja teisel poola ajal (1603—1625) vähenes pea lakkamatu sõja ja sellega ühendatud tõbede ning tulunduselu languse tõttu nii elanikkude kui elamute arv tunduvalt. Märgatavale tõusule teisel rootsi ajal tegi lõpu vene okupatsioon 1656—1661. Sellele järgnes küll uus tõus, kuid isegi veel a. 1704 ei ulatanud majade arv 200-ni ja ainult vähesed neist olid kahekordsed [18].

A. 1582 oli pea iga maja juurde kuulunud üks või mitu aeda väljaspool linnamüüre. Kuna aga aia müük ilma majata keelatud ei olnud, jäid aja jooksul paljud majad aiata, kuna teiste juurde kogunes neid mitu.

Aedasid kasutasid omanikud enamikus aedvilja kasvatamiseks, eri juhtudel ka suuremaid või mitut ühendatud aeda koplina või heinamaana [19].

Aedade ja nende vahel asetsevatel üksikutel linna- ja kirikumaa platside aladel leiame juba varakult poola ajal jällegi aguleid. Võimalik, et osa elamuid neis oli säilinud 1578. a. katastroofi ajal. Linnakodanikkudele oli agulis asumine otsekohe keelatud, — kaubandust reguleerivate määruste rikkumise takistamiseks. Ka ei olnud neil seks tarvidust, kuni linnas leidus küllaldaselt vabu ehitusplatse. Seevastu

---

[16] TrtLA Wybersi revisjoniraamat f. I—V.
[17] Wybersi revisjoniraamat f. I—V; Z 26.
[18] Rae koopiaraamat 1704 l. 14.
[19] Wybersi rr.

Tartu III, lk. 239